

ФОРМУВАННЯ МОРАЛЬНО-ВОЛЬОВИХ ЯКОСТЕЙ У МАЙБУТНІХ УЧИТЕЛІВ ФІЗИЧНОЇ КУЛЬТУРИ

І.В. Попко, Є.І. Жуковський

Однією з важливих складових підготовки студентів до майбутньої професійної діяльності є формування у них морально-вольових якостей. Актуальність проблеми зумовлена тим, що у деяких випускників факультету фізичного виховання недостатньо сформовані такі важливі особисті якості як ініціативність, витримка, самостійність, наполегливість, сміливість, дисциплінованість.

Ще наприкінці XVIII і на початку XIX ст. у Німеччині Йоган-Генріх Песталоцці (1746–1827) звертав увагу на формування у тих, хто вчиться, наполегливості та волі, які так потрібні їм не тільки для навчання, а й для успішного самостійного життя. Формування морально-вольових якостей в особистості досліджували також багато сучасних авторів, а саме:

О.Г. Ковальов, М.О. Козленко, В.А. Крутецький, Г.А. Кузнєцова, С.М. Масленніков, Р.В. Павелків, О.В. Петунін, Г.В. Рощупкін, І.Ф. Свадовський та ін.

Відомо, що всяка справа може бути цікавою, якщо людина розуміє необхідність її. Однак виховання інтересу не повинно виходити тільки із зовнішньої привабливості, а й повинно розвивати морально-вольові якості. Бо ж студент одержує знання в університеті у певній системі і тому він повинен вивчати з інтересом все, а не тільки те, що цікаво. Для цього йому треба виховати в собі такі морально-вольові якості, як відповідальність, обов'язок, працьовитість, добросовісність, дисциплінованість і т. ін. [2, с. 68].

Воля – це одна з функцій людської психіки, яка полягає насамперед у владі над собою, керуванні своїми діями й свідомому регулюванні своєї поведінки. За словами М.О. Козленка, воля – важливий показник інтересу. Вона проявляється у зосередженні уваги при поясненні й показі вчителем фізичних вправ, при виявленні уваги та зібраності під час виконання фізичних вправ, особливо тих, які пов'язані з подоланням страху, що вимагають високої координації рухів, виявлення сили, швидкості, витривалості. Вольові зусилля мають місце не тільки у процесі навчання чи на змаганнях, а й у щоденному житті під час занять особистості самостійною фізкультурно-оздоровчою діяльністю [1, с. 25]. Проте, щоб людина була витривалою і могла виконувати будь-яку роботу, вона повинна мобілізувати свою волю й примусити себе довго виконувати певні фізичні вправи. Адже витривалість (загальна і спеціальна) залежить від м'язової сили, рухливості суглобів, уміння працювати економно, без перевантаження. Тому виробленню цих якостей допоможуть різні види фізичних вправ, а особливо біг, систематичне виконання ранкової гімнастики. Цікавим є підхід О.В. Петуніна щодо визначення волі. На його думку, воля – це практична сторона свідомості людини. Виховати волю – значить виховати трудолюбиву людину. Через це студенти повинні весь час направляти свою увагу на подолання труднощів у досягненні мети – закінчити розпочату справу. До речі, студенти тільки тоді з інтересом будуть вивчати той чи інший предмет, коли у них сформовані вміння та навички самостійної діяльності. Без цього вони не зможуть глибоко оволодіти предметом, так як навчання – це великий труд, і добросовісне відношення до нього заставляє студента проявляти волю. Чітке визначення мети, змісту, завдань, способів роботи, а також відповідний контроль стимулюють перевагу самостійної діяльності студентів і тим самим сприяють вихованню у них волі [2, с. 68–69]. Таким чином, студенти на фізкультурно-спортивних заняттях не тільки підвищують рівень своєї спортивної майстерності, набувають теоретичного і практичного досвіду на змаганнях із цього виду спорту, а й виховують морально-вольові якості.

Література

1. Козленко Н.А. Школьникам – привычку заниматься физкультурой / Н.А. Козленко – К.: Рад. шк. – 1985. – 120 с.
2. Петунин О. В. Формирование профессионального мастерства учителя физкультуры: учеб. пособие для студентов пед. ин-тов по спец. № 2114 «Физ. воспитание». / Петунин О.В. – М.: Просвещение, 1980. – 112 с.